

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ἡ Μεγάλη Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῆς Τουρκίας, στὴ συνεδρίαση τῆς 5 Δεκ, ψήφισε τὸ νομοσχέδιο πὸν τροποποιεῖ τὰ 10 καὶ 11 ἄρθρα τοῦ Συντάγματος καὶ χορηγεῖ στὶς τούρκισσες τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν καὶ νὰ ἐκλέγονται στὴ Μεγάλη Ἐθνικὴ Συνέλευσις. Ἡ συνεδρίασις αὕτη ἔχει μεγίστη ἱστορικὴ σημασία καὶ ἡ μεταρρύθμισις πὸν εἰσάγει θὰ ἔχει τεράστια ἔκτασις. Ἡ λαμπρὴ ἀγόρευσις τοῦ Πρωθυπουργοῦ Ἰσμέτ Ἰνονοῦ, πὸν δημοσιεύοιμε παρακάτω, δείχνει πόσο σοφὰ καὶ συνειδητὰ ἀποφάσεις ἢ τουρκικὴ κυβέρνησις νὰ ἐφαρμόσει τὸ μέτρο αὐτό, πὸν τοποθετεῖ σήμερον τὸ τουρκικὸ κράτος στὴν πρωτοπορεία τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ λόγος τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Ἀξιότιμοι Βουλευταί,

Καταθέτομε στὴν Ἐθνικὴ Συνέλευσις σχέδιον νόμου, πὸν δίνει στὶς γυναῖκες τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν καὶ νὰ ἐκλέγονται.

Ἡ θέση πὸν ἀνήκει στὶς γυναῖκες μας, μέσα στὴν ἱστορίαν τῆς Τουρκίας, εἶναι νὰ ἔχουν γνώμη καὶ νὰ ἐπηρεάζουν τὶς τύχες τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἔθνους. Στὴν ἱστορίαν βλέπομε πῶς, ἀμα οἱ γυναῖκες τῆς Τουρκίας μποροῦσαν νὰ κατέχουν τὴν ὑψηλὴν θέσιν πὸν τοὺς ἀξίζει καὶ ἐπηρεάζαν τὶς τύχες τοῦ λαοῦ, συνεργαζόμενες με τοὺς ἄνδρες γιὰ τὶς πολύπλοκες καὶ δύσκολες ὑποθέσεις, τότε τὸ μεγάλο Τούρκικο ἔθνος ἀπλωσε τὰ φτερά του πάνω στὴν οἰκουμένη, με ὅλην τὴν δύναμιν καὶ τὸν πολιτισμὸν του.

Κύριοι,

Παραμερίζοντας τὴ γυναῖκα ἀπὸ τὴν θέσιν πὸν τῆς ἀνήκει καὶ βάζοντάς τιν σὲ μιὰ γωνιά, σὰν ἓνα πλάσμα ἀποκλεισμένο ἀπὸ τὶς ὑποθέσεις τοῦ τόπου, σὰν ἓνα ἀχρηστο παιχνίδι, αὐτὸ δὲν εἶναι Τούρκικὴ παράδοσις. Εἶναι ἓνα σύστημα ἀντίθετον στὴν παράδοσις καὶ στὴν τουρκικὴ ἀντίληψιν, ἓνα σύστημα πὸν ἡ ἐπιβολὴ του στὴν Τούρκικὴ ἐπικράτειαν ἀποτελεῖ — δὲ θέλω νὰ ἀναζωογονήσω τὴν θλίψιν καὶ τὸν πόνον σας — ἓναν ἀπὸ τοὺς κυριώτερους καὶ οὐσιαστικώτερους

παράγοντες τῆς δυστυχίας, πὸν αἰῶνες τώρα μᾶς ἐδά-
ρυνε.

Δὲ θὰ σὰς ἐπαναλάβω ἐδῶ τὶς παλιὰς συνηθισμένες παροιμίες : μποροῦμε νὰ βεβαιώσωμε με πίστη, σὰν ἄνθρωποι πὸν εἶδαμε καὶ γνωρίσαμε ἀπὸ κοντὰ ὅλες τὶς ἀνάγκες τοῦ ἔθνους μας, πῶς ὄφελούμεθα καὶ θὰ ὄφελουθε ἀπὸ τὴν ἀνάμιξιν τῆς γυναίκας σὲ εὐρεία κλίμακῃ στὶς ὑποθέσεις τοῦ ἔθνους. — Στὸ κοντινὸ μέλλον, εἴταν θὰ ἔχει κατανοηθῆ τὸ μυστήριον τῆς ἀπέραντης δυνάμεως τοῦ Τούρκικοῦ Κράτους καὶ ἔθνους, θὰ ἀναφέρουν ὡς κύριον παράγοντα τὰ δικαιώματα πὸν ἡ Τούρκικὴ Ἐπανάστασις ἀναγνώρισε ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα στὴν Τούρκισσαν γυναῖκα.

Ἡ σημερινὴ μας πρωτοβουλία ἀποτελεῖ τὸ ἐπιστέγασμα τῆς πολιτικῆς πὸν ἀκολουθεῖ ἀπὸ χρόνια ἡ Μεγάλη Ἐθνοσυνέλευσις καὶ ἡ Τούρκικὴ Ἐπανάστασις. Καὶ πρέπει ὅλοι νὰ δώσωμε τὴν καινούργιαν αὐτὴ ἀπὸ δεξιῆς τῆς ἀντίληψίν μας γιὰ τὸ συμφέρον καὶ τὸ καλὸ τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἔθνους καὶ νὰ εἴμαστε περήφανοι γι αὐτό.

Δὲν πιστεύομε καθόλου πῶς, ἀναγνωρίζοντας τὸ δικαίωμα αὐτὸ στὴν γυναῖκα τῆς Τουρκίας, τῆς κάνομε χάριν καὶ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ἔχει τέτιαν ἀντίληψιν. Ἡ πεποίθησίς μας, ἡ ἀντίληψίς μας εἶναι, πῶς εἶναι δικαίωμα τῆς γυναίκας νὰ ἀναλαμβάνει τέτιες εὐθύνες καὶ ἀδίκως ἐστερηθῆκε τὸ δικαίωμα αὐτὸ τόσον καιρῶ.

Δὲ θέλω νὰ σὰς ἐκθέσω τώρα, πῶς ἔγινε τὸ ἴδιον πράγμα στὰ ἄλλα κράτη, ἀλλὰ σ' ἓναν τόπον πού, εἴταν καταλήφθηκε ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, οἱ γυναῖκες του προσπάθησαν νὰ βγάλουν ἀπὸ τὰ σπλάγγνα τῆς γῆς ὅ,τι χρειάζεσταν γιὰ νὰ συντηρηθῆ ὁ ὑπόλοιπος πληθυσμὸς τῆς Πατριδος, τὰ ἄτομα αὐτὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ ἔχουν γνώμην πάντα καὶ σὲ ὅλες τὶς ὑποθέσεις τοῦ ἔθνους.

Καὶ σὲ ἄλλα ἔθνη ἔπου οἱ γυναῖκες πέρασαν τέτιες σκληρὰς δοκιμασίας, καὶ ἐκεῖ θ' ἀποκτῆσουν, βέβαιαν, τὰ δικαιώματα πὸν δίνομε ἔμεις στὶς δικῆς μας γυναῖκες, ἀλλὰ θὰ πρέπει γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχουν αὐτὸ νὰ ἔχουν περάσει τὶς σκληρὰς δοκιμασίας πὸν πέρασαν οἱ δικῆς μας οἱ γυναῖκες καὶ νὰ ἔχουν ἀποδείξει τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς τους, τῆς σκέψης τους καὶ τῶν χε-

ριών τους, έτοιμες νά άντεπεξέλθουν και σέ σκληρότερες άκόμα δοκιμασίες.

°Αξιότιμοι συνάδελφοι,

Μιλώντας για την Τουρκική Έπανάσταση, ή Ιστορία θά πη πώς πρώτα άπ' όλα στάθηκε σάν μιá χειραφέτηση — και στίς διάφορες έκδηλώσεις της χειραφέτησης αυτής θά αναφέρει έλλως διόλου ξεχωριστά τη χειραφέτηση της γυναίκας — "Ένα άπό τά κυριότερα γνωρίσματα πού διακρίνουν την Έπανάστασή μας άπό διάφορες άλλες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες πού είδε ό τόπος μας, είναι ή θέση πού δώσαμε στη γυναίκα και ή σοφία μέ την έποίαν αναγνωρίσαμε τά δικαιώματά της.

Όταν θά μιλούν για την Τουρκική Έπανάσταση θά λένε ταυτόχρονα πώς στάθηκε μιá Έπανάσταση για τη χειραφέτηση της Γυναίκας. Η πρωτοβουλία πού πέρνομε σήμερα συμπληρώνει αυτή τη χειραφέτηση, της δίνει σκοπό, την κάνει καρποφόρα. Έχουμε την πεποίθηση πώς ή συνεργασία μέ γυναίκες — βουλευτές, θά συντελέσει νάνηκτυχτή ή προσπάθεια πού καταβάλλει ή Μεγάλη Έθνοσυνέλευση για την εθνεμεία του Έθνους, άπό τότε πού συστήθηκε και θά εξασφαλίσει μεγαλύτερη άπόδοση του έργου της — αυτή είναι ή πεποίθησή μας άπλη και καθαρή.

Κύριοι,

Ό Άτατούρκ, πού διευθύνει την Έπανάστασή μας και την αναπτύσσει καρποφόρα, την ένοσαρκώνει και μέ τόν πιό σκφή τρόπο. Άνάμεσα στίς πιό σπουδαίες ύπηρεσίες του Άτατούρκ θά λογαριαστεί και ή άπελευθέρωση αυτή της πατρίδας μας πού είχε καταντήσει μισοανάπηρη, έξ αίτίας της στέρησης των γυναικών άπό δικαιώματα πού τους άνήκουν (παρταταμένα χειροκροτήματα).

Τις έκδηλώσεις αυτές της Συνέλευσης, τίς έρμηνεύομε σάν μιάν καινούργια άπόδειξη της συμπάθειας και του σεβασμού πού δείχνετε στίς προσπάθειες του μεγάλου μας Άρχηγου Άτατούρκ για την πρόοδο και τό μεγαλειό του Έθνους.

Η Μεγάλη Έθνοσυνέλευση, πού πραγματοποίησε τόσα μεγάλα έργα, έλοκλήρωσε όλα της τά ιδανικά. Ψηφίζοντας την τροποποίηση, πού σας υποβάλλομε, θά εκπληρώσετε σήμερα μιá άπό τίς λαμπρότερές σας ύπηρεσίες προς τό Έθνος. — Η μέλλουσα γενεά, αναφέροντας τά μεγάλα έργα της 4ης περιόδου της Μεγάλης Έθνοσυνελεύσεως, θά θυμάται πάντοτε μέ ευγνωμοσύνη τίς προσπάθειες πού αναπτύξατε για νά δώσετε στη γυναίκα της Τουρκίας όλα της τά δικαιώματα και νά τη λυτρώσετε άπό τό δλέθριο καθεστώς πού την καταδίκασε στα σκοτάδια. — Συμπληρώνοντας τη χειραφέτηση της γυναίκας, αναγνωρίζετε τίς ύπηρεσίες πού προσέφερε στον τόπο.

Κύριοι,

Σε λίγο, θά συζητηθή ό νόμος πού, άν τόν κρίνετε στο σύνολό του άξιο της συγκαταθεσής σας, θά ανοίξει μιá καινούργια εποχή για τό Τουρκικό Έθνος. Μέ τό νόμο αυτόν θά άπαλείψετε άπό πολλά πνεύματα τους τελευταίους διαταγμούς πού έκδηλώνονται

έδώ και κει, για την ανάγκη νά αποδοθή στη γυναίκα ή θέση πού της άνήκει, και έτσι θά άποκτήσει και αυτή την ευκαιρία πού της άξίζει, νά λάβει τό λόγο μέσα στη Μεγάλη αυτή Έθνοσυνέλευση, για τίς τύχες του Έθνους και νά αναπτύξει μπρός στο Έθνος, τίς πολύτιμες γνώμες της, ώστε οι νόμοι και τά μέτρα πού λαμβάνονται νά είναι πρακτικά και ώφέλιμα για την εικογένεια και την Πατρίδα.

* * *

Μέ τό νομοσχέδιο πού έγινε δεχτό *παμψηφεί* τροποποιούνται ως εξής τά άρθρα 10 και 11 του καταστατικού Χάρτη της Τουρκικής Δημοκρατίας :

«Κάθε πολίτης τουρκικός, *ανεξαρτήτως φύλου*, πού έχει συμπληρώσει τά 22 χρόνια της ηλικίας του, έχει δικαίωμα ψήφου.

Κάθε πολίτης τουρκικός, *ανεξαρτήτως φύλου*, πού έχει συμπληρώσει τά 30 χρόνια της ηλικίας του, μπορεί νά εκλεχθή βουλευτής».

Τά έπινίκια.

Ό ένθουσιασμός των γυναικών στην Τουρκία για τη μεταρρύθμιση αυτή είναι άπερίγραπτος. Στην Άγκυρα συγκροτήθηκε ένα μεγάλο γυναικείο συλλαλητήριο για νά ευχαριστήσουν την Έθνοσυνέλευση και τόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Άποφασίστηκε νά γιορτάζουν κάθε χρόνο την ήμέρα αυτή εις τό ένομο του μεγάλου αναμορφωτή της Τουρκίας Μουσταφά Κεμάλ. Στην Κωνσταντινούπολη έγινε κι' άλλο συλλαλητήριο γυναικών στην πλατεία Μπαγιζήτ. Στο συλλαλητήριο έλαβαν μέρος: Ό Σύνδεσμος των Γυναικών, ό Σύνδεσμος των Μητέρων, ή Ένωση των Νοσοκόμων, φοιτήτριες του πανεπιστημίου, κυρίες της τουρκικής κοινωνίας κτλ. Πολλοί άπό τους έπίσημους παρευρέθηκαν στη συγκέντρωση πού άρχισε μέ την άνάκρουση του ύμνου της Άνεξαρτησίας άπό τη δημοτική μπάντα. Στο βήμα πού είχε στηβή μπροστά στην είσοδο του Πανεπιστημίου, άνέδθηκε πρώτη ή κ. Σααδέρ Ρεφέτ και έπειτα άπό αυτήν ή δημοτική σύμβουλος κ. Νακιέ. Και οι δυο τόνισαν τη μεγάλη σημασία της παροχής ψήφου στη γυναίκα. Οι έμιλήτριες έχειροκροτήθηκαν μέ ένθουσιασμό άπό τό συγκεντρωμένο πλήθος. Στο τέλος ή μουσική έπαιξε τόν ύμνο της Δημοκρατίας πού τόν έψαλλαν όλες οι γυναίκες μαζί. Ό Σύνδεσμος των γυναικών έκανε συγκέντρωση όπου εκάλεσε όλα τά γυναικεία σωματεία.

Τά συγχαρητήρια του Σ.Δ.Γ.

Μόλις έμαθε την άπόφαση αυτή της Μεγάλης Έθνοσυνέλευσης της Τουρκίας, τό Συμβούλιο του Σ.Δ.Γ. έστειλε τό ακόλουθο γράμμα στην κ. Λατιφέ Μπεκίρ Χανούμ, πρόεδρο του Σύνδέσμου των γυναικών της Τουρκίας :

Κυρία Πρόεδρος,

Ό Σ. Δ. Γ. έμαθε μέ τη μεγαλύτερη ικανοποίηση την τροποποίηση του Συντάγματος της Τουρκικής Δημοκρατίας μέ την όποία χορηγούνται στίς τουρκισσες πολίτιδες τό δικαίωμα νά εκλέγουν και νά εκλέγονται στη Μεγάλη Έθνοσυνέλευση.

Σὰς ἐκφράζομε τὴ μεγάλη μας χαρὰ γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν σας, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ ἀκόμα ἀπόδειξη τῆς μεγάλης μεταρρυθμιστικῆς προῆς τῆς Τουρκικῆς Ἐπανάστασης ποὺ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἤξερε νὰ ἐκτιμῆσει τὴ μεγάλη ἀξία τῆς συμμετοχῆς τῆς γυναίκας στὴ διακυνβέρνηση τῆς χώρας καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ τῆς χορηγήσει ἀμέσως πολιτικά δικαιώματα, ποὺ ἡ ἔκτασή τους δὲν ἔπαινε ναῖξάνει ἀπὸ μέρα σὲ μέρα, γιὰ νὰ φτάσει τέλος στὴν ἱστορικὴ ἀπόφαση τῆς Μεγάλης Ἐθνοσυνέλευσης, ποὺ ἀναγνωρίζει τὴν τέλεια πολιτικὴ ἰσότητα ἀναμεταξὺ τῶν δύο φύλων.

Ἐπιτρέψτε μας, κυρία Πρόεδρος, νὰ συγχαροῦμε

τὸ Σύνδεσμο τῶν γυναικῶν τῆς Τουρκίας γιαντὴ τὴ νίκη, ποὺ τὴν ἀξίζει τόσο καὶ νὰ συγχαροῦμε ἀκόμα εἰλικρινὰ τοὺς μεγάλους ἀρχηγοὺς τοῦ Ἔθνους σας γιὰ τὴν ἀπελευθερωτικὴ τους χειρονομία, ποὺ θὰ ἔχει χωρὶς ἄλλο σημαντικὴ ἀπήχηση σὺν τῆς Βαλκανικῆς χώρας μας, ὅπου δὲν ἱκανοποιήθηκαν ἀκόμα οἱ διεκδικήσεις τῶν γυναικῶν.

Μὲ τοὺς πιὸ ἐγκάρδιους συναδελφικούς μας χαιρετισμούς.

Ἡ Πρόεδρος
Αὔρα Θεοδωροπούλου

Ἡ Γεν. Γραμματεὺς
Καλλιόπη Σγουροῦ